

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету економіки
та управління
Андрій КОЦУР
« 30 » 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
« 30 » 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 30 » 08 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу»**

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	III	5	30	30	4	8	78	150	5
Заочна	III	5	8	4	-	-	138	150	6

30.08.2024

ТЕРНОПІЛЬ – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.).

Робочу програму склала:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 2 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 Менеджмент, протокол № 2 від 30.08.2024 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОПП
канд. екон. наук, доцент

Жанна КРИСЬКО

1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ»

1. Опис дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу»

Дисципліна – Соціальна відповідальність бізнесу	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів - 5	спеціальність – 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 5 Заочна – 5,6
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: Денна – 78 год. Заочна - 138 Тренінг: Денна – 8 год. Індивідуальна робота: Денна – 4
Тижневих годин: 10 год, з них аудиторних – 4 год		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни “Соціальна відповідальність бізнесу”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на засвоєння теоретичних та прикладних засад соціальної відповідальності бізнесу.

Курс “Соціальна відповідальність бізнесу” охоплює теоретичні, нормативні та методичні основи соціальної відповідальності. Курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі внутріорганізаційного управління підприємством незалежно від форм власності та сфер господарювання.

Головним завданням курсу “Соціальна відповідальність бізнесу” є формування у студентів знань та практичних навичок впровадження соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Вивчення курсу “Соціальна відповідальність бізнесу” передбачає цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни “Соціальна відповідальність бізнесу” є:

- засвоєння алгоритмів реалізації підходів соціальної відповідальності бізнесу в різних сегментах управління організацією, зокрема:
- ідентифікація, аналіз і ранжування очікувань заінтересованих сторін організації з позицій концепції соціальної відповідальності менеджменту,
- застосовування основних принципів прийняття етичних управлінських рішень;
- збір й оцінка інформації щодо соціальної відповідальності менеджменту для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації;
- набуття навиків щодо розробки етичних кодексиів організацій, фахівців різних професій;
- вміння аналізувати соціальну звітність організації і готувати необхідну інформацію для її формування.

2.3. Найменування та опис компетенцій, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

У процесі викладання навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» основна увага приділяється оволодінню студентами спеціальними компетентностями, а саме:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

2.4 Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу “Соціальна відповідальність бізнесу” передбачає наявність системних та ґрунтовних знань з курсів (філософія, політологія, основи

підприємницької діяльності), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань.

2.5 Результати навчання

ПРН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

3. Програма дисципліни “Соціальна відповідальність бізнесу”

Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу

Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу

Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин. Локус контролю. Піраміда А. Керолла. Групи мотивів щодо відповідальності індивіда та суспільної спільноти. Усвідомлення відповідальності. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи. Позиції щодо розуміння соціальної відповідальності різними суспільними групами. Рівні соціальної відповідальності. Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу: соціальне зобов'язання, соціальне реагування, соціальна чутливість. Фактори впливу на вибір соціально відповідальної поведінки організації. Переваги соціально відповідального підходу для бізнесу. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. Передумови становлення і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. „Відкрита” та „прихована” форма соціальної відповідальності. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу на сучасному етапі.

Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу

Соціальна політика держави. Три основні моделі соціальної політики держави: ліберальна, корпоративна, суспільна. Бісмарківська та беверіджська моделі соціальної політики держави. Глобалізаційний підхід щодо реалізації соціальної політики держави. Історична трансформація поглядів на соціальну справедливість у суспільстві. Соціальна справедливість. Умови справедливості розподілу суспільних благ. Чотири погляди на соціальну справедливість: егалітаристська, утилітаристська, роулсіанська, ринкова.

Тема 3. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу

Поняття і види стейкхолдерів. Конфлікти інтересів між стейкхолдерами. Аналіз стейкхолдерів. Основні завдання аналізу стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. 5 етапів заповнення матриці стейкхолдерів. Карта стейкхолдерів. 4 групи стейкхолдерів. Індикатори необхідності діалогу зі стейкхолдерами. Ситуації недоцільності діалогу зі стейкхолдерами. Характеристики стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Принципи стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Види діалогу зі стейкхолдерами.

Тема 4. Соціальна відповідальність менеджера

Соціальна місія. Потрійний результат діяльності підприємства (модель 3P: Profit – Planet – People): економічна, соціальна та екологічна ефективність. “Залізний закон відповідальності”. Соціальна відповідальність менеджера. Рівні соціальної відповідальності менеджера. Кодекс корпоративної поведінки. Стандарти розробки кодексу. Функції корпоративних кодексів. Умови дієвості корпоративних кодексів. Типовий кодекс корпоративної поведінки.

Тема 5. Соціальне підприємництво

Підходи до визначення соціального підприємства. Сфери соціального підприємництва. Позитивні ефекти від діяльності соціальних підприємств. Принципи створення і функціонування соціального підприємства. Характерні риси соціального підприємства. Світові бестселери соціального підприємництва. Карта світового підприємництва. Світові контури соціального підприємництва. Грамін банк Мухамеда Юнуса. Досвід Великобританії, Франції, Німеччини, Австралії, Індії щодо створення соціальних підприємств. Основні віхи розвитку соціальних підприємств в Україні. Портал “Соціальне підприємництво в Україні”. Статистика соціальних підприємств в Україні. Три види планування розвитку соціальних підприємств. Визначення кола стейкхолдерів соціального підприємства. Ідея комерційної і соціальної діяльності. Розвиток соціальної ідеї в перспективі. Маркетинговий процес функціонування соціального підприємства. Аналіз ринкових можливостей. Реєстрація та ведення діяльності соціальних підприємств

Тема 6. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації

Основні кроки провадження у практику діяльності організації соціально відповідального підходу. Основні питання, які повинен вирішити менеджер в процесі вибору напряму соціально відповідальної поведінки організації. Вибір суспільно корисної справи. Вибір ініціативи для підтримки соціально відповідального підходу. Розробка і втілення програми. Просування добродійної справи. Основні інструменти реалізації соціальної ініціативи щодо просування добродійної справи. Основні переваги для підприємства щодо просування добродійної справи. Основні потенційні проблеми при застосуванні ініціативи «Просування добродійної справи». Ключові фактори успіху просування добродійної справи. Добродійний маркетинг. Соціальний маркетинг. План провадження заходів соціального маркетингу. Філантропія. Основні інструменти реалізації філантропії. Проект реалізації філантропічних заходів. Волонтерська робота. Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу.

Змістовий модуль 2

Прикладні засади формування і реалізації соціальної відповідальності бізнесу

Тема 7. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі

Концепції побудови стратегії соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. Чотири моделі поведінки організації щодо соціальної відповідальності. Класична концепція побудови стратегії соціальної відповідальності бізнесу. Філософія загального управління якістю. Фундаментальні концепції соціальної відповідальності бізнесу. Етика поведінки організації. Чотири сучасні етичні концепції бізнесу: утилітаризм, дотримання прав людини, справедливості і нова модель бізнесу. Складові етики поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування. 4 базових інструменти реалізації етики відносин зі споживачами. Причини недотримання вимог етичних принципів ведення бізнесу. Інструменти підвищення рівня етичності поведінки організації. Імідж організації як базова компонента соціально відповідальної поведінки організації. Вимоги позитивного іміджу організації. Процес формування іміджу включає три етапи. Методика формування іміджу організації.

Тема 8. Формування складових соціально відповідальної поведінки організації

Організаційна культура як складова соціальної відповідальності бізнесу. Об'єктивні та суб'єктивні елементи організаційної культури. Об'єктивна та суб'єктивна організаційна культура. Етапи формування організаційної культури. Суть та значення відповідального ставлення організації до довкілля. Моделі природоохоронної діяльності. Форми стимулювання державою організацій до відповідального ставлення до довкілля. Екологічні податки. Продаж квот на забруднення навколишнього середовища. Продаж квот на забруднення навколишнього середовища. Принципи соціальної відповідальності у відносинах з споживачами. Етапи процесу формування складової соціальної відповідальності у відносинах з споживачами.

Тема 9. Соціально відповідальна поведінка організації у взаємодії з контрагентами ринку

Боротьба з відмиванням грошей. Основні генератори брудних грошей. Основні способи відмивання брудних грошей. Добросовісна конкуренція. Функції Антимонопольного комітету України. Приклади дій недобросовісної конкуренції. Сталі закупівлі. Етичні закупівлі. Закупівлі із включенням соціальновідповідальних індикаторів. Принципи відповідальних закупівель. Умови контрактів відповідальних закупівель. Форми моніторингу діяльності постачальників.

Тема 10. Оцінка результативності соціальної відповідальності бізнесу та соціальна звітність

Аналіз і оцінка соціальної відповідальності організації за допомогою соціального аудиту. Основні етапи соціального аудиту. Аудит відповідності, аудит ефективності, стратегічний аудит. Чотири етапи експертизи соціального аудиту. Вивчення рівня внутрішньої соціальної відповідальності організації. Соціальний

баланс. Моніторинг ефективності діяльності організації в контексті соціальної відповідальності. Моніторинг відповідального загального управління організацією. Моніторинг співпраці з групами впливу. Моніторинг розвитку людського капіталу. Моніторинг досягнення суспільної місії організації. Оцінка збереження та відтворення довкілля організацією. Показники соціальної відповідальності бізнесу в результатах діяльності організації. Інтегральний показник соціальної відповідальності бізнесу. Концепція потрійного результату діяльності. Група показників соціальної відповідальності перед працівниками. Група показників навколишнього середовища. Група показників поведінки організації на ринку. Група показників виконання суспільних вимог.

Тема 11.Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу
Міжнародні організації у сфері соціальної відповідальності бізнесу. Глобальний договір ООН. Глобальний договір ООН. Мережа Глобального договору. Реалізація соціально відповідальної поведінки держави за новою концепцією сталого розвитку. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності як доміанти формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Міжнародна організація праці. Міжнародна організація стандартизації. Інституційні стимули застосування соціально відповідальної поведінки організацій на міжнародній арені. Інституційні обмеження розповсюдження інформації та реклами.

Тема 12.Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні

Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні. Стратегічні напрями розвитку ефективної системи соціальної відповідальності в Україні. Напрями розвитку соціальної відповідальності в контексті подолання системної кризи. Національна концепція соціальної відповідальності бізнесу. Принципи національної концепції соціальної відповідальності бізнесу. Завданнями національної концепції соціальної відповідальності бізнесу. Стандарти соціальної відповідальності бізнесу. Сфери реалізації соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Соціальні інвестиції.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
“Соціальна відповідальність бізнесу”**

(денна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг	Самостійна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу</i>						
Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	4	4	1	4	6	Тести, питання, завдання, задачі
Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу	2	2			6	
Тема 3. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної	2	2			6	

відповідальності бізнесу						
Тема 4. Соціальна відповідальність менеджера	2	2	1		8	
Тема 5. Соціальне підприємництво	4	4			6	
Тема 6. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації	2	2			6	
<i>Змістовий модуль 2. Прикладні засади формування і реалізації соціальної відповідальності бізнесу</i>						
Тема 7. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі	2	2	1		6	Тести, питання, завдання, задачі
Тема 8. Формування складових соціально відповідальної поведінки організації	2	2			6	
Тема 9. Соціально відповідальна поведінка організації у взаємодії з контрагентами ринку	2	2			6	
Тема 10. Оцінка результативності соціальної відповідальності бізнесу та соціальна звітність	2	2	1	4	6	
Тема 11. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу	2	2			8	
Тема 12. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні	4	4			8	
Разом	30	30	4	8	78	

(заочна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	Самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу</i>			
Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	1		12
Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу			1
Тема 3. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу	1		12
Тема 4. Соціальна відповідальність менеджера	1	1	12
Тема 5. Соціальне підприємництво			12

Тема 6. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації	1		12
<i>Змістовий модуль 2. Прикладні засади формування і реалізації соціальної відповідальності бізнесу</i>			
Тема 7. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі	1	1	12
Тема 8. Формування складових соціально відповідальної поведінки організації			12
Тема 9. Соціально відповідальна поведінка організації у взаємодії з контрагентами ринку	1		12
Тема 10. Оцінка результативності соціальної відповідальності бізнесу та соціальна звітність	1	1	10
Тема 11. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу	1		10
Тема 12. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні			10
РАЗОМ:	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття №1,2

Тема: Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу

Мета: Засвоєння основних сучасних моделей соціальної відповідальності бізнесу

Питання для обговорення:

1. Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин
2. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи
3. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі

Практичне заняття №3

Тема: Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу

Мета: Засвоєння базових засад щодо формування соціальної політики держави на засадах соціальної справедливості та справедливого розподілу доходів

Питання для обговорення:

1. Моделі соціальної політики держави як базова передумова побудови системи соціальної відповідальності організації
2. Історична трансформація поглядів на соціальну справедливість у суспільстві

Практичне заняття №4

Тема: Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу

Мета: Засвоєння методик складання карти та матриці стейкхолдерів

Питання для обговорення:

1. Поняття і види стейкхолдерів
2. Аналіз стейкхолдерів
3. Карта стейкхолдерів
4. Стратегічний діалог зі стейкхолдерами

Практичне заняття №5

Тема 4. Соціальна відповідальність менеджера

Мета: Засвоєння методик складання кодексів корпоративної поведінки

1. Соціальна місія. Потрійний результат діяльності підприємства
2. Рівні соціальної відповідальності менеджера.
3. Кодекс корпоративної поведінки.

Практичне заняття №6,7

Тема 5. Соціальне підприємництво

Мета: Оволодіння практичними прийомами складання бізнес-планів соціального підприємства

Питання для обговорення:

1. Підходи до визначення соціального підприємства.
2. Сфери соціального підприємництва.
3. Три види планування розвитку соціальних підприємств.
4. Ідея комерційної і соціальної діяльності. Розвиток соціальної ідеї в перспективі.
5. Маркетинговий процес функціонування соціального підприємства.
6. Реєстрація та ведення діяльності соціальних підприємств

Практичне заняття №8

Тема: Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації

Мета: Опануваннями прийомами застосування соціальних ініціатив в діяльності організації

Питання для обговорення:

1. Реалізація соціальних проектів як заходів забезпечення соціально відповідальної поведінки організації
2. Соціальні ініціативи в практиці господарської діяльності організації

Практичне заняття №9

Тема: Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі

Мета: засвоєння основних принципів побудови внутрішньої організації менеджменту організації на засадах соціально відповідального підходу

Питання для обговорення:

1. Концепції побудови стратегії соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі
2. Етика поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування
3. Імідж організації як базова компонента соціально відповідальної поведінки організації

Практичне заняття №10

Тема. Формування складових соціально відповідальної поведінки організації

Мета: оволодіння основними прийомами побудови соціально відповідальної поведінки організацій в ринковому середовищі їх функціонування

Питання для обговорення:

1. Організаційна культура як складова соціальної відповідальності бізнесу
2. Суть та значення відповідального ставлення організації до довкілля
3. Формування складової соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами

Практичне заняття №11

Тема. Соціально відповідальна поведінка організації у взаємодії з контрагентами ринку

Мета: оволодіння методиками формування соціально відповідальної поведінки при закупівлі та реалізації продукції підприємства

Питання для обговорення:

1. Боротьба з відмиванням грошей
2. Забезпечення доброчесної конкуренції
3. Відповідальні закупівлі

Практичне заняття №12

Тема. Оцінка результативності соціальної відповідальності бізнесу та соціальна звітність

Мета: оволодіння сучасними методиками оцінки результативності соціальної відповідальності бізнесу, зокрема освоєння методики GRI щодо формування соціальної звітності.

Питання для обговорення:

1. Аналіз і оцінка соціальної відповідальності організації за допомогою соціального аудиту
2. Моніторинг ефективності діяльності організації в контексті соціальної відповідальності
3. Показники соціальної відповідальності бізнесу в результатах діяльності організації
4. Показники нефінансового звіту про соціальну відповідальність організації

Практичне заняття № 13

Тема. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу

Мета: оволодіння інструментами соціальної відповідальності бізнесу

Питання для обговорення:

1. Міжнародні організації у сфері соціальної відповідальності бізнесу
2. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності як домінанти формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу
3. Інституційні стимули застосування соціально відповідальної поведінки організацій на міжнародній арені

Практичне заняття № 14,15

Тема. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні

Питання для обговорення:

1. Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні
2. Національна концепція соціальної відповідальності бізнесу

6. Тренінг з дисципліни

Тематика тренінгу "Використання принципів Глобального договору в практиці діяльності господарюючих суб'єктів"

Завдання тренінгу: Узгодження інтересів стейкхолдерів в процесі діяльності підприємства (ділова гра ООН «Глобальний договір ООН на основі 100 управлінських ситуацій – дилем).

- 1) на основі запропонованих управлінських ситуацій-дилем обрати обґрунтовану стратегію соціально відповідальної поведінки відповідно до можливостей та потенційних загроз з боку різних груп стейкхолдерів;
- 2) вибирати і застосовувати відповідну ініціативу для реалізації соціально відповідальної поведінки;
- 3) проаналізувати альтернативи реалізації соціально відповідальної поведінки з позиції різних груп стейкхолдерів.

Організація і проведення тренінгу

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

7. Самостійна робота:

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час. Для виконання здобувачу самостійної роботи з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» пропонується виконати індивідуальне завдання. Індивідуальне завдання передбачає створення умов і забезпечення можливостей для повної реалізації творчого потенціалу здобувача у процесі вироблення і обґрунтування соціально

відповідальної поведінки організації в умовах сьогодення. Індивідуальне завдання передбачає використання елементів науково-дослідницької діяльності, розвитку здібностей виконавця, формування нестандартного мислення та реалізації ситуаційного підходу при виявленні і розв'язанні управлінських проблем.

Індивідуальне завдання передбачає розроблення або удосконалення соціально відповідальної поведінки конкретного суб'єкта господарювання (за вибором студента), чим забезпечується варіантність завдання, та презентується кожним студентом з використанням ТЗН. Базою для виконання індивідуального завдання може бути організація будь-якої організаційно-правової форми власності, яка є юридичною особою або відокремленим структурним підрозділом. Вибір організації здійснюється здобувачем самостійно, узгоджується з керівником курсу з метою усунення дублювання виконуваних здобувачами робіт. Завдання для виконання самостійної роботи:

- обґрунтувати соціально відповідальну орієнтацію розвитку організації;
- провести аналіз відповідності внутрішньої складової соціальної відповідальності організації;
- провести аналіз відповідності зовнішньої складової соціальної відповідальності організації;
- провести аналіз потенційних можливостей реалізації нових векторів реалізації соціально відповідальної поведінки;
- зробити висновок про ефективність реалізації соціально відповідальної поведінки та презентувати результати виконання завдання.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тестування;
- поточне опитування;
- модульне тестування та розв'язування завдань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів виконання тренінгу і самостійної роботи;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>		<i>Модуль 3</i>	<i>Модуль 4</i>	<i>Модуль 5</i>
10 %	10 %	10 %	10 %	5 %	15 %	40%
<i>Поточне опитування</i>	<i>Модульний контроль 1</i>	<i>Поточне опитування</i>	<i>Модульний контроль 2</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Екзамен</i>
Оцінка за поточне оцінювання визначається	Модульний контроль проводиться в системі Moodle	Оцінка за поточне оцінювання визначається	Модульний контроль проводиться в системі Moodle	Оцінка за виконання тренінгового завдання	Оцінка за виконання самостійного завдання	Два теоретичних питання: 1 питання – 20

як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).	в позааудиторний час за змістовим модулем 1 і включає 10 тестових завдань (1 тест – 4 бали) = 40б. і одне управлінське завдання – 60 балів.	як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).	в позааудиторний час за змістовим модулем 2 і включає 20 тестових завдань (1 тест – 2 бали) = 40б. і одне розрахунково-аналітичне завдання – 60 балів	складає 100 б.	складає 100 б.	балів (2 питання = 40 балів) і одна управлінська ситуація – 60 б.
--	---	--	---	----------------	----------------	---

* Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	Задовільно	E (достатньо)
35-59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	Незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

За окремими формами контролю знань студентів з дисципліни застосовуються критерії оцінювання, подані в таблиці

Таблиця

Форми контролю/ критерії оцінювання	Бальна шкала оцінок знань			
	Відмінно (90-100)	Добре (75-89)	Задовільно (60-74)	Незадовільно (до 60)
1	УСНЕ ОПИТУВАННЯ			
▪ Повнота відповіді	повна	повна	не повна	часткова, відсутня
▪ Глибина і різносторонність знань	достатня	належна	задовільна	відсутня
▪ Системність та логіка викладення матеріалу	систематизоване, логічне	логічне	відсутня	відсутня
▪ Ступінь ознайомлення з основними методичними розробками, законодавством та уміння їх використовувати при відповіді	високий, використовуються при відповіді	достатній, використовуються при відповіді	належний, частково використовуються при відповіді	відсутній
▪ Уміння узагальнювати викладений матеріал	обґрунтовані висновки	недостатньо обґрунтовані висновки	частково обґрунтовані висновки	відсутність висновків
2	РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ, ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ			
▪ Знання методики	глибокі	належні	недостатні	відсутні

	розв'язання				
	▪ Володіння алгоритмом розв'язку	володіє	володіє	частково володіє	не володіє
	▪ Самостійність розв'язку	Самостійність розрахунків	недостатня самостійність розрахунків	здійснення розрахунків допомогою викладача	відсутня самостійність розрахунків
	▪ Правильність і повнота розрахунків	правильні і повні	правильні неповні	частково правильні, неповні	неправильні неповні
	▪ Наявність узагальнених висновків	наявні, обґрунтовані	наявні	наявні	відсутні
3	ПРОГРАМОВАНІЙ КОНТРОЛЬ (ТЕСТУВАННЯ)				
	▪ Правильність і повнота відповіді	повна, правильна	повна, частково неправильна	неповна, частково правильна	неповна, неправильна
	▪ Чіткість відповіді (наявність чи відсутність виправлень)	чітка без виправлень	наявність незначних виправлень	наявність виправлень	не чітка
	▪ Наявність помилок	відсутні	наявність незначних помилок	значні помилки	значні помилки
	▪ Відповідність оформлення есе згідно вимог	відповідає	відповідає	частково відповідає	не відповідає

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; on-line платформи: ZOOM; Google Meet)	1 – 12
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ moodle.wunu.edu.ua	1-12
3	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: MS Office	1-12
	Електронний варіант методичних рекомендацій для виконання самостійної роботи з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів ОС бакалавр спец.073 «Менеджмент»	1-12
	Електронний варіант методичних рекомендацій до проведення тренінгу з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» для студентів ОС бакалавр спец.073 «Менеджмент»	1-12
4.	Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Ачкасова О. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. Випуск. 37. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40>

2. Бойко О. Соціальна відповідальність бізнесу у період воєнного стану. 2022. URL: <https://eba.com.ua/sotsialna-vidpovidalnist-biznesu-u-period-voynenogo-stanu>.
 3. Бориславська Н. Бізнес під час війни: стійкість та соціальна відповідальність. Львівська газета «Ратуша» URL: <https://ratusha.lviv.ua/biznes-pid-chas-vijny-stijkist-ta-soczialna-vidpovidalnist/>
 4. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: [http://www.evd-journal.org/download/2017/3\(49\)/pdf/08-Gitis.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf)
 5. Європейська модель соціальної відповідальності. URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html
 6. Ініціатива соціального бізнесу (The Social Business Initiative (SBI)): URL: http://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/enterprises_en
 7. Каліна І. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств у воєнний час. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b9d2a2b3-ac67-4a16-8139-09ca1e31c078/content>
 8. Колот А.М. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/11583/sotsial_vidpovidal_15.pdf;jsessionid=E193EC2186F2E66CA7CD00A57B2167E0?sequence=1
 9. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства Пер. з англ. С. Яринич. URL: <https://www.yakaboo.ua/corporate-social-responsibility-doing-the-most-good-for-your-company-and-your-cause.html> Лазоренко Л. В. Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційна стратегія бізнесу URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
 10. Кузьмін О.Є., Чорнобай Л.І., Пирог О.В. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навчальний посібник. К.: Кондор-Прес. 2020.
 11. Методика визначення рейтингу корпоративної соціальної відповідальності URL: <http://um.co.ua/13/13-2/13-243.html>
 12. Назарук В. 5 великих можливостей для розвитку соціального підприємництва в Україні. URL: <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/135-chy-potriben-ukraini-zakon-pro-sotsialne-pidpriemnytstvo>
 13. Овсянюк-Бердадіна О.Ф. Глобальні виклики для активізації розвитку соціального підприємництва. *Підприємництво і торгівля*. Випуск №28. 2021. С.61-65.
 14. Овсянюк-Бердадіна О.Ф. Соціалізація бізнесу: суспільні та ринкові прояви. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019 . № 1(63). С.48-53
 15. Овсянюк-Бердадіна О.Ф. Філантропія як форма дискреційної відповідальності в процесі соціалізації бізнесу. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Випуск3(71). 2019. С.254-260
 16. Офіційна сторінка Глобального Договору ООН URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>
 17. Рівень впровадження цілей сталого розвитку компаніями в Україні URL: http://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2018/01/SDG-Report_print.pdf
-

18. Розвиток соціального підприємництва. Сайт Британської ради в Україні.
URL: <http://www.britishcouncil.org.ua/programmes/society/social-enterprise-development>.
19. Саприкіна М. А Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480 с.
20. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін: посібник К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ». 2017. 188 с.
21. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу /за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького. К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
22. Соціальне підприємництво: навчальний посібник. Видавництво: Українська соціальна академія. 2021. 162 с.
23. Benioff M., Southwick K. Compassionate Capitalism N.-Y. : Career Press, 2004. 344 p.
24. Davide Secchi Corporate Social Responsibility in Europe: Analyzing Business in Transnational Contexts Working paper, 2004/34. URL: <http://www.eco.uninsubria.it>.
25. Freeman R. Edward, S. Ramakrishna Velamuri, Brian Moriarty Corporate Stakeholder Responsibility: A New Approach to CSR. Business Roundtable Institute for Corporate Ethics. 2006. 77 p.
26. Matten D. Corporate social responsibility in Europe –state-of-the-art and future perspectives in a globalizing economy. : URL:<http://.nottingham.ac.uk/nubs/ICCSR/news/conferencecontributions>.
27. Measuring the Value of Corporate Citizenship. *Council on Foundations, Inc. Washington, DC*. 2008. pp. 13-20.
28. Social Enterprise in Europe Developing Legal Systems which Support Social Enterprise Growth. URL: <http://www.bwbllp.com/knowledge/2015/10/21/social-enterprise-in-europe-developing-legal-systems-which-support-social-enterprise-growth>
29. Social innovation: what it is, why it matters and how it can be accelerated URL: http://eureka.sbs.ox.ac.uk/761/1/Social_Innovation.pdf.
30. Secchi D. Corporate Social Responsibility in Europe: Analyzing Business in Transnational Contexts Working paper, 2004/34 . URL: <http://eco.uninsubria.it>
.....